

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003193

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-07-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Семенюк Єгор Олегович

2. Yehor O. Semeniuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 10.01.09

Дата захисту: 11-08-2025

Спеціальність за освітою: Українська мова та література

Місце роботи здобувача: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417265

Місцезнаходження: вул. Михайла Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9666

Повне найменування юридичної особи: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417265

Місцезнаходження: вул. Михайла Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417265

Місцезнаходження: вул. Михайла Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.81.31, 17.09.91

Тема дисертації:

1. Мала проза Михайла Івченка: питання текстології
2. The shot prose of Mykhailo Ivchenko through textual criticism

Реферат:

1. Дисертація становить першу спробу системного вивчення текстологічної історії малої прози Михайла Івченка, та едиційної історії творів малої прози після смерті автора. У роботі простежено його творчу еволюцію від ранніх новел, позначених впливом імпресіоністичної стилістики, до більш складних і філософських прозових творів, що віддзеркалюють особисті екзистенційні пошуки й історичні катаклізми доби. Роботу сфокусовано на вивченні як опублікованих, так і неопублікованих творів письменника, що дозволило реконструювати загальну картину його художнього світу, простежити його еволюцію та розкрити особливості індивідуального стилю. Творча діяльність М. Івченка розгорталася в період радикальних суспільних трансформацій. Більшовицька влада, встановивши контроль над значною частиною колишньої Російської імперії, прагнула підпорядкувати культурних діячів своїм ідеологічним потребам. Літературна критика стала одним із інструментів тиску на письменників. Оцінка творчості М. Івченка за його життя

еволюціонувала від неоднозначної та суперечливої до відверто негативної, бо він не прославляв радянську владу, не займався революційною агітацією і не пристосовувався до ідеологічних вимог. Натомість письменник залишався вірним своїм творчим принципам і продовжував обраний літературний шлях. За результатами проведеного текстологічного аналізу прижиттєвих публікацій малої прози можна твердити, що представлені у збірках варіанти текстів довершеніші порівняно з першопублікаціями в періодиці, а всі виявлені відмінності мають естетичний характер. Концептуальної трансформації внаслідок зміни світогляду автора або цензурування творів не відбулося. Ці відмінності численні: у текстах збірок мова помітно вдосконалена, текст компактніший, зокрема без повторів і плеоназмів. Для творів, що існують у кількох авторизованих варіантах, опублікованих за життя автора, основним текстом варто обирати останній авторизований варіант — у складі авторських збірок як такий, що найповніше відображає остаточну творчу волю письменника. Враховуючи встановлену тенденцію до витворення норми української літературної мови, лексичного й синтаксичного вдосконалення текстів в авторських збірках, доцільно здійснювати емендацію очевидних друкарських помилок, проте зберігати індивідуальні стилістичні особливості письма. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому вперше цілісно і багатоаспектно вивчено текстологічні особливості малої прози М. Івченка; комплексно розглянуто головні (в контексті проблематики дослідження) напрямки читацької, критичної та історико-літературної рецепції його творів; уперше запроваджено до наукового обігу архівні й маловідомі джерела, що дало можливість краще розкрити тему дослідження; визначено текстологічні принципи підготовки посмертних видань творів М. Івченка; встановлено основні тексти малої прози М. Івченка; детально вивчено дотепер невідомі факти його біографії.

2. This thesis is the first comprehensive study of the textual history of Mykhailo Ivchenko's short fiction and the editorial history of his works conducted after his death. The research traces Ivchenko's creative evolution from his early short stories, influenced by Impressionist stylistics, to his later, more complex and philosophically charged prose, which reflects his personal existential inquiries and the historical cataclysms of the era. The study focuses on both published and unpublished works, allowing for the reconstruction of the broader panorama of his literary world, the exploration of his stylistic development, and the identification of his unique artistic voice. Ivchenko's literary career unfolded during a period of radical social transformations. The Bolshevik regime, having established control over much of the former Russian Empire, sought to subordinate cultural figures to its ideological agenda. Literary criticism became one of the instruments of pressure on writers. During his lifetime, Ivchenko's works received critical evaluations that deteriorated from ambiguous and controversial to overtly negative. His refusal to glorify Soviet power, engage in revolutionary propaganda, or conform to ideological expectations made him an outsider in the literary mainstream. Nonetheless, Ivchenko remained committed to his creative principles, continuing to follow his chosen literary path. Ivchenko's memoir legacy represents a complex and multilayered phenomenon, encompassing autobiographical texts, diaries, and reportage that blend factual and literary discourse, shedding light on his development as a writer. Much like his short fiction, Ivchenko's memoirs often feature Impressionist stylistics, lyrical qualities, and intense internal tension. These characteristics position them not only as sources of biographical insight but also as integral parts of his literary oeuvre, where they serve as both documentary evidence and artistic works. Special attention should be given to the works written after the so-called Union for the Liberation of Ukraine trial, which remained publicly unknown and were mistakenly believed not to exist. When publishing texts that are united by common characters and motifs, it is advisable to group them as literary duologies, allowing readers to grasp the author's intent more fully or at least to indicate the direct connection between them. Editorial changes in all cases should be limited to emendation—that is, the correction of evident typos and technical errors—while preserving the author's stylistic features, even if they seem imperfect. The primary principle for publishing Ivchenko's unfinished texts should be the balance between preserving their authenticity and ensuring readability. Both excessive modernization and blind mechanical reproduction of the originals should be avoided. In general, Ivchenko's unpublished legacy should not be considered a secondary part of his oeuvre but rather as a full-fledged corpus of texts that significantly complements and deepens our understanding of the writer's creative evolution, particularly in the last and least-explored period of his life. The scholarly novelty of the research lies in its first comprehensive and multifaceted study of the textual peculiarities

of Ivchenko's short fiction, the critical and literary-historical reception of his works, and the introduction of archival and little-known sources into scientific circulation. Textual principles for the preparation of Ivchenko's posthumous editions have been determined, main texts of his short fiction have been established, and previously unknown facts of his biography have been thoroughly examined.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- 1. Семенюк, Є. (2025). Михайло Івченко у прокрустовому ложі літературної критики. Сіверянський літопис, (1), 181–189. <http://doi.org/10.58407/litopis.250115>
- 2. Семенюк, Є. (2025). Особливості автобіографічної спадщини Михайла Івченка. Синопис: текст, контекст, медіа, 31 (1), 49–58. <http://doi.org/10.28925/2311-259x.2025.1.7>
- 3. Семенюк, Є. (2025). Прижиттєві збірки Михайла Івченка: текстологічні спостереження. Слово і Час, (1), 36–52. <https://doi.org/10.33608/0236-1477.2025.01.36-52>
- 4. Семенюк, Є. (2025). Щоденники Михайла Івченка: від біографічного документу до художнього тексту. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, т. 36 (75), № 2 (1), 278–285. <http://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.2.1/44>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цимбал Богдан Володимирович
2. Bohdan V. Tsymbal

Кваліфікація: к. філол. н., 10.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417265

Місцезнаходження: вул. Михайла Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вірченко Тетяна Ігорівна
2. Tatyana I. Virchenko

Кваліфікація: д. філол. н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Галета Олена Ігорівна
2. Olena I. Haleta

Кваліфікація: д. філол. н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бурлака Галина Миколаївна

2. Halyna M. Burlaka

Кваліфікація: к.філол.н., с.н.с., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417265

Місцезнаходження: вул. Михайла Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Приліпко Ірина Леонідівна

2. Iryna L. Prylipko

Кваліфікація: д. філол. н., доц., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417265

Місцезнаходження: вул. Михайла Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Боронь Олександр Вікторович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Боронь Олександр Вікторович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Могаєнко Н.Л.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна